УДК 78.01+784.4:78.041/049
DOI 10.32461/2226-2180.42.2022.270329

Цитування:
Кулиняк М. А. «Мадонна Україна» в естрадній пісні Івана Карабиця: погляд крізь призму національного колективного мислення. *Мистецтвознавчі записки :* зб. наук. пр. 2022. Вип. 42. С. 60–65.

Kulyniak M. (2022). "Madonna Ukraine" in Ivan Karabyts's Pop Song: View through the Prism of National Collective Thinking. Mystetstvoznavchi zapysky: zb. nauk. pr., 42, 60–65 [in Ukrainian].

Кулиняк Михайло Андрійович,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
директор Інституту сучасного мистецтва
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
https://orcid.org/0000-0003-3487-7487
m.kulyniak@gmail.com

«МАДОННА УКРАЇНА» В ЕСТРАДНІЙ ПІСНІ ІВАНА КАРАБИЦЯ: ПОГЛЯД КРІЗЬ ПРИЗМУ НАЦІОНАЛЬНОГО КОЛЕКТИВНОГО МИСЛЕННЯ

Мета роботи – обґрунтувати характерні риси образу «Мадонни України» як символу відповідного архетипу національного колективного мислення в естрадно-пісенній творчості Івана Карабиця. **Методологія дослідження** основана на використанні культурологічного й аналітичного методів та виявленні ментальних основ і результату втілення архетипу «Мадонни України» в естрадній пісні мистця. **Наукова новизна** роботи полягає у створенні ракурсу вказаного погляду на естрадну творчість Івана Карабиця. **Висновки.** Проведене дослідження дало змогу дійти висновку, що у творенні архетипу Рідної Землі Іван Карабиць трансформує глибинно-ментальні первні на узагальненому рівні. Мистець творить сутність архетипу України як Мадонни – Матері-Землі і Жінки – крізь призму відображення категорій Аури та Пам'яті (М. Копиця), а також Любові, Краси і Натхнення, почуття патріотизму проявляється з особливою синівською пошаною, і в цьому виявляються наріжні засади національного колективного мислення. Відгуки такого художнього посилу в мистецькій сучасності, на нашу думку, є питанням, що визначає перспективи подальших досліджень цієї проблематики.

Ключові слова: естрадна пісня Івана Карабиця, «Мадонна Україна», колективне мислення, архетип, українська музика.

***Kulyniak Mykhailo**, D.Sc. in Cultural Studies, Associate Professor, Director of the Contemporary Art Institute, National Academy of Culture and Arts Management*

"Madonna Ukraine" in Ivan Karabyts's Pop Song: View through the Prism of National Collective Thinking

The purpose of the work is to substantiate the characteristic features of the "Madonna Ukraine" image as a corresponding archetype symbol of national collective thinking in Ivan Karabyts's pop and song works. **The research methodology** is based on the use of cultural and analytical methods, on the identification of mental foundations and the result of the embodiment of the "Madonna Ukraine" archetype in the artist's pop song. **The scientific novelty** of the work lies in the creation of a specified view perspective on Ivan Karabyts's pop art. **Conclusions.** The conducted research made it possible to draw the conclusion that Ivan Karabyts transforms deep-mental primitives on a generalised level in the creation of the Native Land archetype. The artist creates the essence of the archetype of Ukraine as Madonna, Mother Earth and Woman, through the prism of reflecting the Aura and Memory categories (M. Kopytsia), as well as, let us add, of Love, Beauty, and Inspiration. The patriotism feeling is manifested with special filial respect and the national collective thinking cornerstones reveals in this. The feedback of such an artistic message in contemporary art, in our opinion, is a question that determines the prospects for further research into this issue.

Key words: Ivan Karabyts's pop song, "Madonna Ukraine", collective thinking, archetype, Ukrainian music.

Актуальність теми дослідження. Сьогоднішній соціокультурний розвиток України, зумовлений історичними воєнними подіями, змушує по-новому поглянути на образно-символічний ряд, пов'язаний із національними символами, – їхнє втілення в мистецтві крізь призму колективного мислення та наявних у ньому архетипів. Яким є цей ряд? Які сенси стоять за, здавалося б, звичними образами? Які ідеї відображають? І найголовніше – як вони впливають на колективну ментальність, що відповідно формує суспільну думку та подальшу діяльність соціуму?

Відповідь на ці питання викликає потребу незаанґажованого погляду та аналізу тих образів, які є знаковими для національно-державного розвитку, і насамперед тих, якими

© Кулиняк М. А., 2022

твориться «архетипна Україна». Тому з метою докласти зусиль до опрацювання цієї надважливої проблеми в представленій публікації здійснено аналіз вказаного архетипу в естрадній пісні одного із корифеїв жанру – Івана Карабиця, чия музика in memoriam зазвучала під орудою Кирила Карабиця в концерті «Мадонна Україна» з нагоди 70-річчя від дня народження мистця.

Аналіз досліджень і публікацій. Одним з останніх ґрунтовних досліджень, присвячених творчості Івана Карабиця, є монографія Любові Кияновської «Сад пісень Івана Карабиця» [9], у назві якої авторка апелює до першого українського необарокового твору – Концерту для хору «Сад божественних пісней» на тексти Григорія Сковороди. Дослідниця аналізує творчий шлях мистця крізь призму герменевтичного підходу, відслідковуючи впливи родинного виховання, авторитету Майстра-педагога Бориса Лятошинського, тонкі взаємозв'язки та паралелі в музичному континуумі України кінця 1960-х – початку 2000-х років. У цьому контексті Любов Кияновська торкається і проблеми естрадно-пісенного доробку, що є особливою складовою творчої спадщини мистця.

Вказаний підхід є надзвичайно важливим і для нашого дослідження, оскільки сутність та тонкі нюанси трактування архетипу України – образу Мадонни України можемо спробувати осягнути лише через розуміння психології життєтворчості композитора.

Важливою роботою, з якою перегукується тематика представленої статті, є дисертація Олени Галузевської «Діалог слова і музики у співтворчості Івана Карабиця та Бориса Олійника» [3]. Авторка, аналізуючи цикли «На березі вічності», «Мати» й низку окремих пісень, акцентує на моральній домінанті – передумові риторичного пафосу, що супроводжує лірико-патріотичну образність у вокальній музиці мистця, і як головні етичні стрижні в текстово-підтекстово-контекстному синтезі вирізняє тему Пам'яті, архетип Матері та міфологему Вогню. Наріжними чинниками в музично-поетичному діалозі музикознавиця бачить зустрічну інтонацію, зустрічний жанр та зустрічну концептосферу.

Останні вказані поняття – важливі чинники, на які буде звернено увагу й у представленому дослідженні, адже саме через «зустрічність» як головний принцип у діалогічній взаємодії слова та музики формується образно-концептуальна сфера того чи іншого твору.

У 2021 році в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв Вікторія Кущ захистила дослідження [14], присвячене естрадній пісенній творчості Івана Карабиця. Ґрунтуючись на ідеї Любові Кияновської [9] про амбівертність творчої особистості мистця, дослідниця визначає амбівертність як «особливу якість естрадних пісень композитора, що передбачає їх одночасну спрямованість і на широку аудиторію («масова музика»), і на професіоналів-знавців («елітарна музика»). Амбівертність, закладена в пісенних творах на інтонаційно-стильовому та музично-драматургічному рівнях, унаочнена в музично-виконавській практиці – пісні І. Карабиця однаково органічно звучать на академічній сцені і на естраді» [14, 4]. Відштовхуючись від задекларованої ідеї, Вікторія Кущ виявляє в естрадно-пісенній творчості Івана Карабиця риси спорідненості з академічним мистецтвом, до яких відносить орієнтацію на академічний тип вокалу, прояви наскрізної драматургії в куплетній формі з приспівом, деталізованість та прагнення до поліфонізації фортепіанної партії та вишуканість інструментування в оркестрових версіях. У результаті дослідниця доходить висновку, що естрадна специфіка проявляється у зверненні до інтонаційного фонду популярної музики, при цьому характерною рисою творчості мистця є яскраво виражені риси академізму [14, 6–7]. Загалом акцент у вказаній праці зроблено на стильові та драматургічні виміри естрадних пісень Івана Карабиця, їхню естрадно-академічну стилістику (на прикладі творів «Де вітер землю голубить», «За рікою тільки вишні», «Моя земля – моя любов» та ін.), а також їхню виконавську інтерпретацію.

У попередні роки вийшов меморіальний випуск (№ 31) Наукового вісника НМАУ під назвою «Vivere memento (Пам'ятай про життя). Статті і спогади про Івана Карабиця» [16], у якому опубліковано дописи дружини Маріанни Копиці, друзів-поетів, музикантів, дослідників творчості мистця (Ніни Герасимової-Персидської, Олени Маркової, Ігоря Пясковського, Алли Терещенко, Лідії Мельник, Ігоря Савчука, Олени Берегової та ін.). Ці спогади й аналітичні розвідки допомагають глибинно зрозуміти особливості музичного мислення та специфіку стилю, а також пізнати високу життєтворчу етику Майстра, котрий, за висловом Ю. Рибчинського, був і залишатиметься «генієм української порядності» [16, 9].

Серед інших праць – монографія Галини Єрмакової початку 1980-х років із серії «Творчі портрети українських композиторів» [7], де

згадано про існування естрадного доробку композитора, дослідження останніх років: дисертації Олега Копелюка [11], Ольги Гуркової [5], праця І. Карабиць [8], статті Олени Берегової [1; 2], Вікторії Драганчук [6] та ін. [5; 8; 15], окремі ідеї та висновки яких допомагають сформувати цілісне бачення особистості Майстра.

Аналіз джерельної бази показав, що при високому рівні музикознавчого зацікавлення творчістю Івана Карабиця лише деякі праці, згадані вище, більшою чи меншою мірою маркують естрадну творчість мистця, розкривають її стилістичні та драматургічні особливості (В. Кущ [14]), згаданому концерту «Мадонна Україна» присвячені дописи О. Галузевської [4], Ю. Пальцевич [17] та ін., при цьому надзвичайно актуальна проблема відображення національного архетипного мислення в естрадній пісні Майстра не отримала музикознавчого висвітлення.

Відтак спробу дослідити задекларовану проблему здійснено в представленій статті, метою якої є обґрунтувати характерні риси образу Мадонни України як символу відповідного архетипу національного колективного мислення в естрадно-пісенній творчості Івана Карабиця.

Виклад основного матеріалу. Національне колективне мислення сформувало низку образів, що відображають «архетипну Україну», і транслює їх у соціум через художню творчість. На нашу думку, умовно можна розділити їх на декілька семантичних груп або, за версією Вікторії Драганчук, «варіантних символів-архетипів» [6, 65], які, як вважає дослідниця, постають у міфологічно-релігійно-культурному дискурсі та національних варіантах як множинні символи архетипних первнів, які обґрунтував К. Ґ. Юнґ, відповідно – «інваріантних архетипів» [6, 65].

Перша семантична сфера пов’язана з архетипом Рідної Землі (нагадаємо, за визначенням Сергія Кримського, це один із чотирьох ключових архетипів української національної ментальності, до яких відносять також Серце, Софійність та Слово [13]), діапазон образних виявів якого простягається від квітучої Землі-Батьківщини, плодючої Матері-Землі до Сирої Землі, що стає останнім прихистком. Так, наприклад, перша названа ґрань архетипу може бути проілюстрована віршем Петра Перебийніса «Земле моя барвінкова, / Дай мені здоров’я…», друга – «Веснянкою» Івана Франка «Земле, моя всеплодющая мати…», третя – рядками із «Слова о полку Ігоревим»: «Земля чорна копитами / Поорана, поритая; / Костьми земля засіяна, / А кровію политая» (у переспіві Тараса Шевченка).

Інша семантична сфера ілюструє архетип України, що має витоки в архетипі Жінки. Історія свідчить, що російсько-імперські наративи протягом століть нівелювали високу сутність образу, натомість привносячи в колективне мислення «закладки», пов’язані із меншовартісністю, що в мистецтві проявилося в шароварщині та принизливому комізмі.

Досліджуючи цей архетип у музичній шевченкіані, Вікторія Драганчук вказує на його трактування на основі цитованого дослідницею Слова Кобзаря як Ославлену Мадонну, вбачаючи в образах Катерини, Лілеї та інших відбиток трагічної долі Жінки-України. Цей варіантний архетип передано широким діапазоном почуттів, однією крайньою точкою якого, на думку дослідниці, є семантична сфера величезного болю і співчуття до сплюндрованої дівчини, жінки-покритки, самотньої старої матері, яка, за словами Кобзаря, загине «…Межи псами на морозі / Де-небудь під тином», – ця сфера уособлює реальну Україну. Інша крайня точка, визначена в аналізованій праці, – світле захоплення та возвеличення жіноцтва, трактована як «Україна ідеальна», що виявляється і в земному образі Богородиці-мадонни – «…тая мати молодая / З своїм дитяточком малим», й у Небесному – Матір свята, «…що в мир наш Бога принесла...»), і в материнському первні як «душі “українського раю”» [6, 66].

У проєкції на естрадну творчість Івана Карабиця такий архетип бачимо як «Мадонну Україну» – за назвою однієї зі «знакових» пісень на вірші Андрія Демиденка. Якою ж є Мадонна у світоглядному баченні мистця? Які особистісні та національно-ментальні риси є визначальними у творенні вказаного архетипу? Як композитор інтерпретує поетичну образність, які ґрані образності виділяє? Як принцип «зустрічної концептосфери» (О. Галузевська [5]) у діалозі з поезією впливає на змалювання сенсу Мадонни України?

При відповіді на ці питання головним чинником, що визначає підхід до творення архетипу Мадонни України, є категорії «аури» та «пам’яті», які декларує як ключові дружина Маріанна Копиця в меморіальному виданні. Музикознавиця вказує на «неповторну національно-етнічну знаковість» – греко-українську поліетнічність, що відобразилася на психологічних і ментальних якостях її носіїв, акцентуючи, що «корінневе відчуття патріотизму, не кон’юнктурно-галасливого, а

внутрішньо-глибинного, було притаманне Іванові до кінця життя… Так, він дуже любив свою землю – це була його біль і надія» [12, 13].

В академічній творчості описані риси, на думку М. Копиці, сповна проявилися в «Київських фресках», «П'яти піснях про Україну», «Плачі Катерини», «Піснях Явдохи Зуїхи», ораторії «Земле моя, на ймення Донбас» та Третьому концерті для оркестру «Голосіння» [12, 13]. В естрадному жанрі любов до землі та її людей у різноманітних виявах – від болю і щему до радості – чуємо в низці інструментальних творів, як, наприклад, увертюра «Святковий Київ» та ін. У вокальній естраді зв'язок із колективною ментальністю посилюється використанням пісенності як архетипу мислення, у якому криється спосіб «балансування між прадавнім та сучасним, … що живе між двома часами» [14, 59].

Проаналізувавши пісенний репертуар композитора, можемо ствердити, що *патріотична семантика, що увиразнює різні грані архетипу Мадонни України*, проявляється в більшості творів цього жанру, причому найрізноманітнішої тематики. «Секрет» у теплоті музичного звучання (що можемо трактувати як «зустрічну концептосферу», О. Галузевська), що «дихає» любов'ю до України з пошаною, якої заслуговує небесна діва. Це відображено в безпосередньому зверненні до України – «Мадонна Україна» на вірш А. Демиденка, «Славиця Україні» (1992) на текст Н. Кошари; до батьківської землі – «Сіяв батько жито» («Сіяв батько жито, де поля зірчасті…», 1975) на вірш В. Крищенка, «Батьківський поріг» («Збудував батько дім вікнами до тепла...», 1982) на вірші А. Демиденка, «Моя земля» («У мене є моя земля», 1987) за Ю. Рибчинським; в особливо трепетному ставленні до рідного степового Донбасу – «Де вітер землю голубить» («Степи обійму шовкові…») на слова В. Губарця; до могутнього Дніпра – «Україно, зоре вікова» («Тече Дніпро на вічний обрій неба...», 1989) на слова М. Ткача; «Дніпра жива вода» (1981, україномовні версії Л. Силенка – «В переліску, де трава зростає…» та Ю. Петренка – «На узліссі молодого гаю…») на слова Ю. Рибчинського; у захопленні та любові до величного Києва – «Я серцем з Києвом» («В яких краях, в яких світах...», 1987) на текст І. Драча, «Я признаюся Києву в любові» («Ти весь, мій Києве, із музики і вроди...», 1990) на слова А. Демиденка; крізь символи рідної природи передано всезагальну любов до людей та лірику кохання – «Яблука доспілі» («Яблука доспілі, яблука червоні…», 1977) та «Блакитне озеро» («Де по дзеркальній озер блакиті») на вірші М. Рильського; Серенада («Весніє у світі, рясніє в саду...», 1987) на слова В. Батюка); та ін. [10]. Напевно, немає такої пісні, у якій би не «звучало» тепло любові, яке композитор вдихає в художній простір, і відчуття глибинного патріотизму відчутне в більшості творів мистця.

Звернемося й до інших спогадів, що зможуть певним чином пояснити особливості *стилістики* естрадно-пісенної творчості Івана Карабиця. Так, Мирослав Скорик, у класі якого навчався після смерті Бориса Лятошинського, з-поміж іншого, вирізняв «самосутній» стиль як відображення своєрідності характеру молодшого колеги, який «був дуже «правильний», – мав свої установки, не був екстравагантним – свої почуття і переживання не виносив назовні… рідко йшов на компроміси і старався бути принциповим і своїх вчинках... ніколи не був «богемний»… і прожив життя гідно і гарно» [18, 211]. Ці риси характеру проявилися і в підході до естрадної музики, яка, на нашу думку, сповна відображає зазначені Майстром-педагогом «правильність» та принциповість, гідність і красу.

У спогадах, котрі належать музикантові Єфіму Маркову, описано захоплення Івана Карабиця джазовою музикою, безперечно, не без впливу творчості Мирослава Скорика, котрий «і сам… «грішив» джазом» [15, 220]. Попри заборону студентам-«класикам» цікавитися джазом, «він, все рівно, приходив і грав… джаз сильно уплинув на його творчість» [15, 220]. Згодом, через двадцять років, у 1986-му, Іван Карабиць стане головою Київського джаз-клубу. Безперечно, джазова лексика, що урізнобарвила естрадну творчість композитора, проявилася і в піснях, які відносимо до тих, що відображають архетип Мадонни України. Так, Єфім Марков вказує на подібність пісні «Мати наша, сивая горлиця», що має народні корені, до спіричуелсу або джазової балади [15, 220], естрадно-джазова стилістика притаманна і низці інших пісень – «Де вітер землю голубить», «Мадонна Україна» та багатьом іншим, що яскраво проявилося під час виконавських інтерпретацій, представлених у концерті «Мадонна Україна».

Висновки. Проведене дослідження дало змогу дійти висновку, що у творенні архетипу Рідної Землі Іван Карабиць трансформує глибинно-ментальні первні на узагальненому рівні. Мистець творить сутність архетипу України як Мадонни – Матері-Землі і Жінки – крізь призму відображення категорій Аури та Пам'яті (М. Копиця), а також, дозволимо собі додати, Любові, Краси та Натхнення, почуття

патріотизму проявляється з особливою синівською пошаною, і в цьому виявляються наріжні засади національного колективного мислення.

Відгуки такого художнього посилу в мистецькій сучасності, на нашу думку, є питанням, яке визначає перспективи подальших досліджень цієї проблематики.

Література

1. Берегова О. Стильова палітра останніх камерно-інструментальних опусів Івана Карабиця. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. *Вип. 31* : *Vivere memento (Пам'ятай про життя). Статті і спогади про Івана Карабиця*. Київ, 2003. С. 108–119.
2. Берегова О. Особливості композиторського стилю Івана Карабиця в контексті української культури останньої третини ХХ століття. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. Київ, 2015. № 2. С. 46–61.
3. Галузевська О Діалог слова і музики у співтворчості Івана Карабиця та Бориса Олійника : дис. … канд. мистецтвозн.: 17.00.03. Київ, 2005. 178 с.
4. Галузевська О. Іван Карабиць і його пісенний вернісаж. *Музика* : український інтернет-журнал. 20.09.2015. URL: http://mus.art.co.ua/ivan-karabyts-i-joho-pisennyj-vernisazh/ (дата звернення: 25.09.2022).
5. Гуркова О. Творчість І. Карабиця в контексті жанрово-стильових тенденцій в українській музиці останньої третини ХХ століття : дис. ... канд. мистецтвозн.: 17.00.03. Київ, 2016. 324 с.
6. Драганчук В. Український релігійно-етичний Его-концепт у дискурсі «Саду божественних пісень» Григорія Сковороди – Івана Карабиця. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Мистецтвознавство*. Тернопіль, 2017. №1 (Вип. 36). С. 17–25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUm_2017_1_5 (дата звернення: 08.09.2022).
7. Єрмакова Г. Іван Карабиць. Київ : Муз. Україна, 1983. 48 с. (Творчі портрети українських композиторів).
8. Карабиць І. І. «Київські фрески» Івана Карабиця в аспекті синтезу мистецтв : наук. робота … магістра муз. мистецтва / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2007. 87 с.
9. Кияновська Л. Сад пісень Івана Карабиця. Київ : Дух і літера, 2017. 288 с.
10. Композитор Іван Карабиць : сайт. URL: http://www.karabits.com/artworks/index.php?SECTION_ID=13 (дата звернення: 10.09.2022).
11. Копелюк О. Фортепіанна творчість Івана Карабиця: феноменологія стилю : дис. … канд. мистецтвозн.: 17.00.03. Харків, 2018. 334 с. URL : https://num.kharkiv.ua/share/pdf/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%20%D0%9A%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%BB%D1%8E%D0%BA%D0%B0%20%D0%9E.pdf (дата звернення 25.09.2022).
12. Копиця М. Аура пам'яті. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. *Вип. 31: Vivere memento (Пам'ятай про життя). Статті і спогади про Івана Карабиця*. Київ, 2003. С. 10–20.
13. Кримський С. Архетипи української ментальності. *Проблеми теорії ментальності* / відп. ред. М. Попович. Київ : Наукова думка, 2006. С. 274–275.
14. Кущ В. Пісенна творчість Івана Карабиця : дис. … д-ра філософії : 025. Київ, 2021. 200 с. URL: http://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3824/Kushch_dysertatsija.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 05.09.2022).
15. Марков Е. Воспоминания джазового музыканта. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. *Вип. 31: Vivere memento (Пам'ятай про життя). Статті і спогади про Івана Карабиця*. Київ, 2003. С. 219–220.
16. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2003. Вип. 31: Vivere memento (Пам'ятай про життя). Статті і спогади про Івана Карабиця / упоряд. М. Д. Копиця. 230 с.
17. Пальцевич Ю. Кирило Карабиць у проекті Мадонна Україна. *Музика* : український інтернет-журнал. 04.09.2015. URL: http://mus.art.co.ua/pisni-ivana-karabytsya-u-proekti-madonna-ukrajina/ (дата звернення: 15.09.2022).
18. Скорик М. Спогади про учня. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. *Вип. 31: Vivere memento (Пам'ятай про життя). Статті і спогади про Івана Карабиця*. Київ, 2003. С. 210–211.

References

1. Berehova, O. (2003). The stylistic palette by Ivan Karabyts's last chamber and instrumental opus. Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho, 31: Vivere memento (Remember life). Articles and memories about Ivan Karabyts [in Ukrainian].
2. Berehova, O. (2015). Peculiarities of the compositional style by Ivan Karabyts in the Ukrainian culture context of the last third in the 20th century. Chasopys Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho, 2 [in Ukrainian].
3. Galuzevska, O. (2005). Dialogue of words and music in the co-creation by Ivan Karabyts and Borys Oliynyk: dissertation. ... candidate of art studies: 17.00.03. Kyiv [in Ukrainian].
4. Galuzevska, O. (2015). Ivan Karabyts and his song opening. Muzyka: ukrainskyi internet-zhurnal. 09/20/2015. Retrieved from: http://mus.art.co.ua/ivan-karabyts-i-joho-pisennyj-vernisazh/ [in Ukrainian].
5. Gurkova, O. (2016). Creativity by I. Karabyts in the context of genre and style trends in Ukrainian music of the last third in the 20th century: diss. ... candidate art critic : 17.00.03. Kyiv [in Ukrainian].
6. Draganchuk, V. (2017) Ukrainian religious-ethical Ego-concept in the discourse "The Garden of

Divine Songs" by Hryhoriy Skovoroda – Ivan Karabyts. Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Mystetstvoznavstvo, 1 (36). Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUm_2017_1_5 [in Ukrainian].

7. Ermakova, G. (1983). Ivan Karabyts. Kyiv: Mus. Ukraine (Creative portraits of Ukrainian composers) [in Ukrainian].

8. Karabyts, I. I. (2007). "Kyiv frescoes" by Ivan Karabyts in the aspect of the arts synthesis [Manuscript]: science. work ... master of music of Arts / National music Acad. of Ukraine named after P. I. Tchaikovsky. Kyiv [in Ukrainian].

9. Kyyanovska, L. (2017). Garden of Ivan Karabyts' songs. Kyiv: Spirit and Letter [in Ukrainian].

10. Composer Ivan Karabyts: website. Retrieved from: http://www.karabits.com/artworks/index.php?SECTION_ID=13 (11/10/2022) [in English].

11. Kopeliuk, O. (2018). Ivan Karabyts' piano work: phenomenology of style: diss. ... candidate art critic: 17.00.03. Kharkiv. Retrieved from: https://num.kharkiv.ua/share/pdf/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%20%D0%9A%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%BB%D1%8E%D0%BA%D0%B0%20%D0%9E.pdf [in Ukrainian].

12. Kopytsia, M. (2003). Aura of memory. Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho (2003), 31: Vivere memento (Pamiatai pro zhyttia). Statti i spohady pro Ivana Karabytsia [in Ukrainian].

13. Krymskyi, S. (2006). Archetypes of the Ukrainian mentality. Problems of the theory of mentality / resp. ed. M. Popovych. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].

14. Kushch, V. (2021). Song work of Ivan Karabyts: diss. ... Doctor of Philosophy: 025. Kyiv. Retrieved from: http://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3824/Kushch_dysertatsija.pdf?sequence=1&isAllowed=y [in Ukrainian].

15. Markov, E. Memories of a jazz musician. Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho (2003), 31: Vivere memento (Pamiatai pro zhyttia). Statti i spohady pro Ivana Karabytsia [in Russian].

16. Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho (2003), 31: Vivere memento (Pamiatai pro zhyttia). Statti i spohady pro Ivana Karabytsia / uporiad. M. D. Kopytsia [in Ukrainian].

17. Paltsevych, Yu. (2015). Kyrylo Karabyts in the Madonna Ukraine project. Music: Ukrainian online magazine. 09/04/2015. Retrieved from: http://mus.art.co.ua/pisni-ivana-karabytsya-u-proekti-madonna-ukrajina/ [in Ukrainian].

18. Skoryk, M. (2003). Memories of a student. Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho (2003), 31: Vivere memento (Pamiatai pro zhyttia). Statti i spohady pro Ivana Karabytsia [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 03.10.2022
Отримано після доопрацювання 04.11.2022
Прийнято до друку 14.11.2022